

آشنایی با انواع و منشأ یوگا

۱- اصل و منشأ

یوکا، گیاهی است از خانواده لیلیاسه که موطن اصلی آن، جنوب غربی قاره آمریکا است.

۲- انواع یوکا

واریت‌های مختلف یوکا از جنس *Yucca elephantipes* هستند (شکل ۱-۱).

این جنس از یوکاها بدون خار یا تیغ هستند و به نام یوکای پافیلی و خنجری معروف اند.

واریت‌های مهم این جنس عبارت‌اند:

۱-۲- یوکا جواهری *Y.E. Jewel*

۲-۲- یوکا پک *Y.E. Puck*

۳-۲- یوکا ابلق *Y.E. Variegata*

شکل ۱-۱

۳- خواص بتانیکی

یوکا از گیاهان دیر رشد و دارای برگ‌های بزرگ کشیده نوک تیز شمشیری و ایستاده است.

بتدریج که بر سن آن افزوده می‌شود برگ‌های پایین تر ریخته و ساقه آن لخت می‌گردد.

۱-۳- برگ: برگ‌های یوکا هنگامی که جوان هستند شفاف و مومی‌اند و با افزایش سن گیاه، برگ‌ها خشن می‌شوند.

۲-۳- گل: در مناطق گرمسیری ساقه گل‌دهنده، هر چند سال یک بار ظاهر می‌شود و گل‌های سفید و کرمی به تعداد زیاد به شکل زنگوله‌ای کوچک و واژگون تولید می‌نماید ولی در آپارتمانها کمتر به گل می‌نشیند، گلها در برخی ارقام معطرند.

با حذف جوانه انتهایی یوکا، گیاه به صورت ۲ یا ۳ شاخه درمی‌آید که از نظر زیبایی جلوه خاصی دارد.

نکته ایمنی: برگ‌های این گیاه دارای لبه تیز و برنده است. از این رو، در زمان کار با آنها، دستان خود را از آسیب‌های احتمالی آن محافظت کنید.

شناسایی اصول داشت و تکثیر یوکا

شکل ۱-۲

۴- آب و هوا

۴-۱- دما: درجه حرارت مطلوب یوکا، بین ۱۳ تا ۲۷ درجه سانتیگراد است. برخی از انواع یوکا، در برابر سرما مقاوم هستند اما در زمستان باید حداقل دمای ۷ تا ۸ درجه را برای آنها فراهم نمود (گلخانه‌های سرد) (شکل ۱-۲).

در تابستان لازم است آنها را خارج از اتاق در حیاط یا بالکن نگهداری نمود.

۴-۲- نور: انواع یوکا به محل پر نور فضای آزاد بجز نور مستقیم خورشید نیاز دارند.

۴-۳- رطوبت نسبی: انواع یوکا، به هوای تقریباً خشک (۱۰٪ یا بیشتر) نیاز دارند.

۴-۴- آبیاری: آبیاری یوکا در تابستان به فاصله دو تا سه روز یک بار و در زمستان هر ده روز یک بار کافی است.

۵- خاک

- مناسبترین خاک برای پرورش یوکا، خاک سبک و سنی است که دارای ۵۰ درصد مواد آلی باشد.

- به‌طورکلی یوکا به گلدان متوسط تا بزرگ با زهکشی کامل و خاک مرغوب نیاز دارد.

- تعویض گلدان یوکا هر دو سال یک‌بار در بهار توصیه می‌شود.

- در هنگام تعویض گلدان دقت نمایید که خاک آن کاملاً فشرده شود.

۶- کود

- گیاه مسن نیاز کودی چندانی ندارد ولی در گیاهان جوان لازم است آنها را با کودهای محلول شیمیایی هفته‌ای یک بار طبق دستور کارخانه سازنده، تغذیه نمایید.

۷- آفات و امراض

۱- خشک شدن برگها در زمستان

علت: گرمی هوا

علاج: انتقال به محل خنک‌تر و مه‌پاشی

۲- زرد شدن برگهای زیرین

علت: کافی نبودن نور

علاج: انتقال به محل پر نورتر

۳- پوشش پنبه‌ای سفید

علت: شبشک آردآلود

علاج: سمپاشی با سموم حشره‌کش تا رفع علائم (طبق دستورالعمل)

۴- سیاه شدن کامل برگهای یک شاخه

علت: آبیاری زیاد

علاج: کاهش دفعات آبیاری تا خشک شدن سطح خاک گلدان و کنترل زهکش گلدان

۵- سفید شدن سطحی بعضی از برگها مخصوصاً در داخل گلخانه‌ها

علت: قارچ بیماری سفیدک

علاج: استفاده از قارچ‌کشها تا رفع علائم (طبق دستورالعمل)

شکل ۱-۳

۸- تکثیر یا ازدیاد

– این گیاه از طریق کاشت بذر، پاجوش، قلمه ساقه و قلمه ریزوم تکثیر می‌شود.

۸-۱- ازدیاد با بذر: کاشت بذر معمولاً در بهار و دمای ۲۰ درجه سانتیگراد صورت می‌گیرد. این روش در عمل، رایج نمی‌باشد.

۸-۲- ازدیاد با پاجوش: در پای گیاه یوکا، نهالهای جدیدی بوجود می‌آید که می‌توانید آنها را با ریشه جدا نموده، در خاک مناسب بکارید تا گیاه جدیدی تولید شود. در صورتی که پاجوشها فاقد ریشه باشند ابتدا آنها را در ماسه مرطوب ریشه‌دار نموده، سپس در خاک مناسب بکارید.

– گفتنی است این گیاه زمانی پاجوش تولید می‌کند که قسمت پای فیلی (قاعده ساقه) در داخل خاک بماند در حالی که اغلب، به خاطر زیبایی این قسمت را بیرون از خاک می‌گذارند.

۸-۳- ازدیاد با قلمه ساقه:

۸-۳-۱- از یوکاهایی که ساقه آنها برهنه شده است می‌توانید قلمه‌هایی به طول ۸ تا ۱۰ سانتیمتر تهیه نمایید سپس دو طرف انتهایی قلمه را با چسب پیوند بپوشانید تا ویروسها و قارچها به آنها حمله نکنند.

۸-۳-۲- قلمه‌ها را به‌طور افقی، طوری در ماسه شسته قرار دهید که نصف قطر آنها داخل ماسه و نصف دیگر، بیرون باشد (شکل ۱-۴).

۸-۳-۳- روی قلمه‌ها را با نایلون بپوشانید تا رطوبت آن حفظ شود.

– بعد از ریشه‌دار شدن و جوانه زدن می‌توانید آنها را به گلدانهای اصلی که حاوی خاک مناسب یوکا است منتقل نمایید.

۸-۴- ازدیاد یوکا با قلمه ریزوم: از قسمت زیر زمینی یوکا نیز می‌توانید قلمه ریزوم تهیه نمایید و با قرار دادن آن به‌طور خوابیده در ماسه مرطوب، اقدام به تکثیر و بدست آوردن گیاه جدید کنید؛ هر چند که این روش نیز معمول نیست.

شکل ۱-۴

۸-۵- قلمه انتهایی نوک ساقه: مدتی پس از سربرداری یوکا، نهالهای کوچکی در انتهای آن پدیدار می‌گردد که می‌توانید آنها را در بهار از گیاه مادر جدا کرده، در ماسه مرطوب بکارید. بعد از ریشه‌دار شدن، نهالها را به گلدان با ترکیب مناسب خاک انتقال دهید.

